

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
ในทหารกองประจำการ ในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566

Factors Related to Protection Behaviors Sexually Transmitted Diseases among Solider in
Khonkaen Province 2023

(Received: March 23,2025 ; Revised: April 7,2025 ; Accepted: April 8,2025)

พินญาดา เหมือนชาติ¹
Pinyada Muanchat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Analytical Cross Sectional Study) ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในทหารกองประจำการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566 และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างคือ ทหารกองประจำการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566 จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (Behavioral Surveillance System: BBS) ประจำปี พ.ศ. 2566 ร่วมกับกองระบาดวิทยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาพื้นฐาน สถิติ Chi square, Logistic regression และ Correlation

ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมเสี่ยงที่พบ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่อุปการ / การมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการ / การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกัน ซึ่งในบางครั้งไม่สวมถุงยางอนามัย และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดโดย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้สารเสพติด สารมึนเมาในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา 2) ปัจจัยด้านอายุ สถานะภาพสมรส รวมถึงระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, โรคเอดส์, ทหารกองประจำการ

Abstract

This survey research by Cross-Sectional Study aimed to examine risk behaviors related to sexually transmitted infections (STIs) among conscripted soldiers in Khonkaen Province in 2023 and to explore factors influencing protective behaviors against STIs and HIV/AIDS. The sample consisted of 261 conscripted soldiers in Khonkaen Province in 2023. The research utilized secondary data collection tools, specifically data from the BSS project for 2023, in collaboration with the Bureau of Epidemiology. Data analysis was conducted using basic descriptive statistics, Chi-square tests, logistic regression, and correlation analysis.

The research findings 1) The overall protective behavior against sexually transmitted infections (STIs) among the sample group was at a moderate level. Identified risk behaviors included engaging in sexual activities with women other than their partners, sexual encounters with sex workers, and sexual relationships with other men, sometimes without using condoms. Additionally, substance use and abuse were notable, with the majority of the sample reporting the use of intoxicating substances or drugs within the past 12 months. 2) Factors such as age, marital status, and the level of knowledge about HIV/AIDS were significantly associated with protective behaviors against sexually transmitted infections (STIs) and HIV/AIDS.

Keywords: Sexually Transmitted Infections (STIs), HIV/AIDS, Conscription Soldiers

¹ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

บทนำ

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์เป็นโรคติดต่อที่สามารถติดต่อกันได้จากการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ และมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกทางเพศของประชากรกลุ่มเสี่ยง สาเหตุของการติดต่อมาจากการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกัน¹ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องในหลายด้านได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในระดับโลก และความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น ยังคงแพร่กระจายไปทุกประเทศ ในทุกเพศ ทุกวัย และทุกชนชั้น² ปัจจุบันสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย การขาดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันตนเองตลอดจนสถานบริการทางเพศ และรูปแบบการให้บริการทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไป รายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์พบว่า อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และพบว่ากลุ่มอายุ 15-24 ปี มีอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงที่สุด³

กองโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้รายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในประเทศพบว่าในช่วง 5 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2564) พบว่าอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 5 โรคหลัก ได้แก่ ซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อน และกามโรคของต่อม และท่อน้ำเหลือง มีอัตราป่วยเท่ากับ 28.8, 31.6, 33.8, 33.6 และ 29.2 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ซึ่งในปีงบประมาณ 2565 พบว่าเมื่อพิจารณาอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 5 โรคหลัก พบว่าโรคซิฟิลิส เป็นโรคที่ได้รับรายงานเข้ามาในระบบเฝ้าระวังโรค 506 มากที่สุด คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 18.6 ราย ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ โรคหนองใน โรคหนองในเทียม โรคแผลริมอ่อน และกามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง (8.5, 3.1, 1.3 และ 0.2 ราย ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ)³

ทหารกองประจำการ หรือทหารเกณฑ์ เป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีอายุระหว่าง 21 ปี ถึง 26 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่พบว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือการติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากพฤติกรรมการตัดสินใจ หรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่อาจยังมีข้อผิดพลาด ทหารกองประจำการจัดอยู่ในกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากอยู่ในกลุ่มวัยเจริญพันธุ์ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เมื่อถูกเกณฑ์ทหารต้องรับใช้กองทัพ และถูกส่งไปประจำตามกรม กอง เป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งการที่ต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตสภาพแวดล้อม เพื่อนฝูง และลักษณะงานที่ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบต่าง ๆ ประกอบกับการที่ต้องห่างไกลจากครอบครัว หรือคู่สมรส อาจทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการยั่วต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงเช่นการไม่สวมถุงยางอนามัยในขณะมีเพศสัมพันธ์ หรือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกัน (ทางทวารหนัก) ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมเสี่ยงของการติดเชื้อเอชไอวีได้⁴ จากสถิติการศึกษาบุคลากรเพศชายในระยะก่อนและภายหลังการรับใช้กองทัพ พบว่าอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในแต่ละปี มีค่าประมาณ ร้อยละ 2 - 5 นอกจากนี้จากผลการสำรวจของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข⁵ พบว่าร้อยละ 30.8 ของพลทหารกองประจำการที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการไม่ใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาเพศชายที่มีอายุใกล้เคียงกัน

การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่ถือว่าเป็นการป้องกันที่ต้นเหตุที่สำคัญคือการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรค อาทิเช่น การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย การใช้ถุงยางอนามัย การรับทราบความเสี่ยงและกลไกการติดเชื้อ การตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดบริการด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ครอบคลุม และตรงกับบริบทของกลุ่มเป้าหมายจากสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการติดเชื้อเอชไอวีข้างต้นนับว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องดำเนินการในการ

ป้องกันการติดเชื้อ และจากการทบทวนวรรณกรรม การวิจัยที่ผ่านมาโดยส่วนมากพบว่า การศึกษาในเรื่องพฤติกรรมป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยส่วนใหญ่จะพบการศึกษาในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือกลุ่มวัยรุ่น แต่ยังไม่พบการศึกษาในกลุ่มทหารกองประจำการหรือทหารเกณฑ์ในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย⁵ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจในการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มทหารกองประจำการ และดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ในทหารกองประจำการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566 อันจะเป็นแนวทางสำหรับกำลังพล และกองทัพให้มีทิศทางในการปฏิบัติ กำหนดนโยบายสุขภาพ สำหรับกำลังพลในการปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ และลดพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในทหารกองประจำการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ในทหารกองประจำการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2566

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Analytical Cross Sectional Study) โดยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (Behavioral Surveillance System: BBS) ประจำปี พ.ศ. 2566 ร่วมกับกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ข้อมูลของกลุ่มทหารกองประจำการ ผลัดที่ 1 ปี พ.ศ. 2566 ในค่าย

ทหารสังกัดกองทัพบกในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุระหว่าง 21 – 26 ปี จำนวนทั้งหมด 750 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการคำนวณจากสูตรโดยมีเงื่อนไขที่ทราบจำนวนประชากรที่อยู่ในขอบเขตจำนวน และการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะการวิเคราะห์เชิงพรรณนา จึงเลือกใช้สูตรการคำนวณของ ของ Taro Yamane (1967)⁶ โดยกำหนดการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 261 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า และเกณฑ์การคัดออก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้า

1. เป็นข้อมูลของทหารกองประจำการ ในผลัดที่ 1 ในค่ายทหารสังกัดกองทัพบกในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566
2. เป็นข้อมูลในรายที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูลครบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล การป่วย และการเข้าถึงบริการตรวจการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ พฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการใช้สารเสพติด สารมึนเมา และแอลกอฮอล์
3. เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ไม่ขัดแย้งกับข้อมูลในส่วนอื่น ๆ

เกณฑ์การคัดออก

1. เป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ไม่เป็นข้อมูลของทหารกองประจำการ ในผลัดที่ 1 ในค่ายทหารสังกัดกองทัพบกในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566
2. มีรายละเอียดของข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ครบ 5 ด้าน ตามเกณฑ์การคัดเข้า
3. มีการบันทึกข้อมูลในช่วงเวลาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (Behavioral Surveillance System: BBS) ประจำปี พ.ศ. 2566 ร่วมกับกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

⁵ โดยแบบเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิที่นำมาใช้ ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่

1. ลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล 5 ข้อ
2. การป่วย และการเข้าถึงบริการตรวจการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ 6 ข้อ
3. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ตามเกณฑ์ของ GAM (Global AIDS Monitoring) 5 ข้อ
4. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรค 12 ข้อ
5. พฤติกรรมการใช้สารเสพติด สารมึนเมา และแอลกอฮอล์ 5 ข้อ

โดยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00 สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำหนังสือชี้แจงโครงการวิจัย การเก็บข้อมูล และขออนุญาตใช้ข้อมูลจากการเก็บข้อมูล พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในทหารกองประจำการ ในส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่อผู้บังคับบัญชา
2. จัดทำหนังสือแจ้งในการใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในทหารกองประจำการ ในส่วนจังหวัดขอนแก่น ไปยังผู้อำนวยการกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
3. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการบันทึกข้อมูลที่ได้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Microsoft Excel) โดยมีผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน เป็นผู้บันทึก และตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อเตรียมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเน้นการดำเนินงานในประเด็นการให้ความสำคัญกับสิทธิประโยชน์ด้านจริยธรรม การปกป้องข้อมูล รวมถึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และจัดทำเป็นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมเข้าสู่การอภิปรายผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติ Chi - Square และ Correlation รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Logistic Regression นำเสนอขนาดความสัมพันธ์ด้วย Odd Ratio (OR) โดยกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย เกี่ยวกับมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เลขที่โครงการวิจัย REC045/2567 วันที่ 17 กันยายน 2567

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างทหารกองประจำการ ผลัดที่ 1 ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 261 คน มีอายุเฉลี่ย 22 ปี (SD.=1.411) เมื่อจำแนกตามอายุ 3 ลำดับแรกพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 49.04 รองลงมาคืออายุ 24 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 อายุ 23 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.03 ตามลำดับ ด้านสถานภาพการมีคู่พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มีคู่สมรส / ไม่มีแฟน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 49.43 รองลงมาคือเคยมีแฟน แต่ปัจจุบันเลิกกันแล้ว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.92 และมีคู่สมรส ที่อยู่กินด้วยกัน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 18.77 ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษา สูงสุดพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 37.16 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และระดับประถมศึกษา จำนวน 44 คน คิด

เป็นร้อยละ 15.33 ตามลำดับ ด้านอาชีพก่อนที่จะเข้ารับการรักษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป / กรรมกร / ผู้ใช้แรงงาน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาคือ อาชีพนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 20.31 และอาชีพลูกจ้าง / พนักงานโรงงาน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.64 ตามลำดับ ด้านรสนิยมทางเพศพบว่าส่วนใหญ่ชอบเพศหญิง จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 99.24 รองลงมาคือชอบทั้งเพศหญิง และเพศชาย (Bio sexual) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.15 และชอบเพศเดียวกัน (เพศชาย, เกย์) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.88 ตามลำดับ ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อเพศตนเองพบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกว่าเป็นผู้ชาย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 99.24 รองลงมาคือคิดว่าตัวเองเป็นเพศหญิง และยังสับสนทางเพศอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลการมีเพศสัมพันธ์ การป่วย และการเข้าถึงบริการตรวจเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 85.82 โดยช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15 – 20 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 69.64 โดยบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยคือ แฟน หรือคู่รักเพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 89.29 ด้านประวัติการป่วย หรือการมีอาการที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่าผู้ที่มีอาการป่วยทั้งหมด 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.04 โดยอาการที่พบมากที่สุดคืออาการปัสสาวะแสบขัด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 รองลงมาคืออาการมีหนองไหลออกจากอวัยวะเพศ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และอาการมีของเหลวที่ผิดปกติไหลออกจากอวัยวะเพศ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.05 ด้านประวัติการเข้ารับการรักษาเมื่อมีอาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาที่

โรงพยาบาล / คลินิกตรวจโรคทั่วไปของรัฐ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือซื้อยากินเอง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 และเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล / คลินิกตรวจโรคทั่วไปของเอกชน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านประวัติการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการตรวจเลือด จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 และทุกคนได้รับทราบผลการตรวจ คิดเป็นร้อยละ 100 ข้อมูลการได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความรู้ จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 95.02 ด้านประวัติการได้รับถุงยางอนามัยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับถุงยางอนามัย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 99.23 โดยส่วนใหญ่ซื้อถุงยางอนามัยจากร้านสะดวกซื้อ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 47.88 รองลงมาคือซื้อจากร้านขายยา จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 28.19 และได้รับฟรีจากหน่วยบริการสาธารณสุข จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 ตามลำดับ

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

ดำเนินการเก็บข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยใช้แบบสอบถามตามเกณฑ์ของ GAM (Global AIDS Monitoring) อ้างถึงใน UNAIDS (2017) โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ครบตามเกณฑ์ของ GAM (Global AIDS Monitoring) อ้างถึงใน UNAIDS (2017) จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 53.26 มีความรู้ไม่ครบตามเกณฑ์ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 46.74

3. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรค

3.1 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

พฤติกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สวมถุงยางอนามัย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 55.94

ประวัติการมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 โดยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดในรอบ 12 เดือน ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับแฟน หรือคูรักเพศหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 84.73 รองลงมาคือ มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่แฟน หรือคูรัก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการเพศหญิง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.93 โดยจากการมีเพศสัมพันธ์ล่าสุดในรอบ 12 เดือน ส่วนใหญ่สวมถุงยางอนามัย จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 60.59 ด้านข้อมูลการมีแฟน หรือคนรักที่อยู่กินด้วยกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีแฟน หรือคนรักที่อยู่กินด้วยกัน จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 61.82 โดยในกลุ่มตัวอย่างที่มีแฟน หรือคนรักที่อยู่กินด้วยกันมีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 ในกลุ่มที่มีแฟน หรือคนรักส่วนใหญ่มีแฟนหรือคนรัก 1 คน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 97.62 มีแฟนหรือคนรักมากกว่า 1 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ด้านประวัติการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น ที่ไม่ใช่พนักงานบริการทางเพศ แฟนหรือคนรัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 59.61 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 40.39 โดยในกลุ่มที่เพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นส่วนใหญ่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 53.66 รองลงมาคือ สวมบางครั้ง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.93 และไม่เคยสวมเลย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.41 ด้านข้อมูลการมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการทางเพศหญิง ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการทางเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 80.79 เคยมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการทางเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 โดยในกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับพนักงานบริการทางเพศหญิง ส่วนใหญ่สวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 74.49 รองลงมาคือ สวมบางครั้ง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 และไม่เคยสวมถุงยางอนามัย จำนวน 3 คน คิดเป็น

ร้อยละ 7.69 ด้านข้อมูลการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกันทางทวารหนัก ในรอบ 12 เดือนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกัน จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 98.03 มีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.97 โดยในกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายด้วยกันทุกคนสวมถุงยางอนามัย คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 พฤติกรรมการใช้สารเสพติด สารมึนเมา และแอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้สารเสพติด สารมึนเมาในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 72.03 โดยประเภทสารเสพติดที่ใช้มากที่สุดคือ ยาบ้า จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 43.62 รองลงมาคือ กัญชา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 40.96 และน้ำกระท่อม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 32.45 ตามลำดับ ข้อมูลการใช้สารเสพติด สารมึนเมาก่อนการมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ใช้สารเสพติด สารมึนเมามบางครั้ง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 52.13 ด้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 37.44

3.3 ระดับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคเอดส์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคเอดส์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ที่ไม่เหมาะสม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 0.53 (S.D.= 0.500) อยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามระดับพบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 รองลงมาคือระดับต่ำ จำนวน 121 คน คิดเป็น

ร้อยละ 46.36 และระดับสูง จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.92 ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลระดับความรู้ ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กัน โดยผลการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไป ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่าง แต่ข้อมูลทั่วไปด้านอายุ และสถานะภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำตัวแปรข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ และสถานะ มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์เพิ่มเติมด้วยการวิเคราะห์ Logistic regression พบว่าตัวอย่างที่มีอายุ 24 ปี มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์มากกว่าอายุ 21 ปี 1.90 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 23 ปี และ 26 ปี โอกาสที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์มากกว่าอายุ 21 ปี 1.45 เท่า และ 1.83 เท่าแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 ปี พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ไม่แตกต่างจากกลุ่มอายุ 21 ปี และกลุ่มอายุ 22 ปี มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์น้อยกว่ากลุ่มอายุ 21 ปี และพบว่าทุกสถานะมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ น้อยกว่าสถานะยังไม่มีคู่ / แพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

อายุ	B	S.E.	Wald	Df	OR	95% CI for OR		Sig.
						Lower	Upper	
21 ปี ^{ref}	-	-	-	-	-	-	-	-
22 ปี	-0.419	0.424	1.342	1	0.61	0.267	1.404	0.247
23 ปี	0.369	0.387	0.909	1	1.45	0.677	3.089	0.340
24 ปี	0.642	0.323	3.941	1	1.90	1.008	3.583	0.047*
25 ปี	-20.952	17974.843	0.000	1	0.00	0.000	.	0.999
26 ปี	0.251	0.836	0.090	1	1.83	0.250	6.615	0.764

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

สถานะ	B	S.E.	Wald	Df	OR	95% CI for OR		Sig.
						Lower	Upper	
ยังไม่มีคู่/แพน ^{ref}	-	-	-	-	-	-	-	-
เล็กกับแพน	-0.786	0.338	5.398	1	0.456	0.235	0.884	0.020*
มีคู่ ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	-0.831	0.415	4.011	1	0.435	0.193	0.982	0.045*

มีคู่ อยู่กันด้วยกัน	-0.690	0.343	4.060	1	0.501	0.256	0.981	0.044*
----------------------	--------	-------	-------	---	-------	-------	-------	--------

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และระดับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และระดับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อ

ทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) พบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมากกับระดับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และระดับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

	ระดับพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์		
	Pearson's correlation (r)	Sig.	แปลผล ⁷
ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์	0.147*	0.017*	มีความสัมพันธ์เชิงบวก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป และอภิปรายผล

กลุ่มทหารกองประจำการ ผลัดที่ 1 ปี พ.ศ. 2566 ในค่ายทหารสังกัดกองทัพบกในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 261 คน มีอายุเฉลี่ย 22 ปี ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการคัดเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการในประเทศไทยดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่กำหนดหน้าที่และกระบวนการเกี่ยวกับการรับราชการทหารของชายไทย⁸ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกันยารัตน์ กุญสุวรรณ และคณะ⁷ ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยสาเหตุ พฤติกรรมที่บ่อนทำลายจากโรคเอดส์ ของทหารกองประจำการ กองทัพเรือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นทหารกองประจำการที่มีอายุระหว่าง 21 – 29 ปี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ โดยช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15 – 20 ปี โดยบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยคือ แฟน หรือคูรักเพศหญิง สะท้อนถึงพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การศึกษานี้ยัง

ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของแฟนหรือคูรักในฐานะบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกระหว่าง 15 – 20 ปีตรงกับวัยรุ่น ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการจิตสังคมของ Erik Erikson¹⁰ เป็นช่วงของการแสวงหาความใกล้ชิด (Intimacy) เพื่อหลีกเลี่ยงความโดดเดี่ยว (Isolation) บุคคลในช่วงวัยนี้เริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับผู้อื่น ทั้งในแง่ร่างกายและอารมณ์ การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงนี้จึงอาจเกิดจากความต้องการเชื่อมโยงทางอารมณ์และร่างกายกับคูรัก¹¹ ประกอบกับธรรมชาติของวัยรุ่นที่มีแรงขับทางเพศในตนเอง จึงทำให้วัยรุ่นเริ่มมีความต้องการทางเพศ สนใจเพศตรงข้าม และมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศ เช่น มองหาผู้ที่ตนสนใจเพื่อสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด จับมือถือแขน นัดหมายเพื่ออยู่ด้วยกันตามลำพังสองต่อสอง ซึ่งทำให้เกิดความพอใจระหว่างกัน จากเหตุที่กล่าวมาถือเป็นจุดเริ่มต้นอันนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในขณะเดียวกัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมที่เปิดรับค่านิยมจากวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกายที่ล่อแหลมมากขึ้น การยอมรับการทักทายแบบโอบกอด เป็นผลให้

ค่านิยม การรักษานวลสงวนตัวแบบวัฒนธรรมไทยลดลง สอดคล้องกับประเด็นการศึกษาสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในประเทศไทยในปี 2560 ที่พบว่าวัยรุ่นมีแนวโน้มการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วขึ้น โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่างอายุ 13 – 15 ปี รวมถึงมีสถิติอัตราการคลอดของแม่วัยรุ่นในช่วงอายุระหว่าง 15 – 19 ปี ที่เพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าอัตราการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น¹² และสอดคล้องกับการศึกษาของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค⁵ ได้ทำการศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มพนักงานขาย และหญิงในสถานประกอบกิจการประเทศไทย ปี พ.ศ. 2566 โดยผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างชายมีอายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 18.1 ปี และหญิง เท่ากับ 20.3 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น

ด้านประวัติการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวีในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการตรวจเลือด และทราบผลการตรวจรวมถึงส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และได้รับถุงยางอนามัยโดยเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของกองทัพบกไทยได้ดำเนินการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) ในกลุ่มทหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. 2560-2573 ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่และยุติปัญหาเอดส์ในประเทศไทยภายในปี พ.ศ. 2573¹³ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรรวรรณ จุลวงษ์¹⁴ ที่ทำการศึกษารื่องการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของพลทหารกองประจำการแห่งหนึ่งในกองทัพบก โดยพบว่าส่วนใหญ่พลทหารได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี และได้รับการตรวจหาเชื้อเอชไอวี พร้อมทั้งได้รับความรู้จากการให้สุขศึกษาจากเจ้าหน้าที่ และสอดคล้องกับการศึกษาของกันยารัตน์ กุญสุวรรณ และคณะ¹⁵ ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยสาเหตุพฤติกรรมที่บ่อนทำลายจากโรคเอดส์ ของทหารกองประจำการ กองทัพเรือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้รับการถ่ายทอด

ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ส่วนใหญ่ครบตามเกณฑ์ ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ และความเข้าใจในแนวทางป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี โดยคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องมากที่สุดคือ การสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งขณะมีเพศสัมพันธ์ ลดความเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวี / เอดส์ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์¹⁵ ที่ระบุว่า การสวมถุงยางอนามัยเป็นหนึ่งในมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงในการลดการแพร่กระจายของเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ของจรัญ คำสอน และคณะ¹⁶ ยังยืนยันว่า การรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในชุมชน และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความตระหนักรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ครบถ้วนตามเกณฑ์ โดยเฉพาะในประเด็นการใช้ถุงยางอนามัย

ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของ กลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักรู้ในระดับหนึ่งเกี่ยวกับการป้องกันโรค แต่ยังมีช่องว่างในด้านการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความเสี่ยง เช่น ทหารเกณฑ์ที่ต้องปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความหลากหลายในเชิงวัฒนธรรม และพฤติกรรม ซึ่งจากสถานการณ์นี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมของกลุ่มทหารให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง จากผลการศึกษาด้านพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การศึกษาของ วนิดา ปาวรีย์¹⁷ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของประชาชนในชุมชนวัดไผ่สีสุก เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัยฯ อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคพบว่า อายุ สถานะภาพสมรส และระดับความรู้ เกี่ยวกับโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่ามักมีพฤติกรรมการป้องกันที่ดีกว่า เนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตและความรับผิดชอบที่สูงขึ้น รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันโรคมกกว่าผู้ที่อายุน้อยกว่า และสถานภาพสมรสมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค โดยเฉพาะในกลุ่มที่แต่งงานแล้วมักมีพฤติกรรมการป้องกันที่ดีกว่า เนื่องจากมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและคู่ครอง รวมถึงการวางแผนในการมีเพศสัมพันธ์อย่างระมัดระวังมากขึ้น รวมถึงความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกโดยตรงกับพฤติกรรม เนื่องมาจากความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความตระหนัก (awareness) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค เช่น สาเหตุ วิธีการแพร่กระจาย และแนวทางป้องกัน จะทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพตนเอง และนำไปสู่การปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวีจิตร อาวะกุล¹⁸ ที่ว่าการฝึกอบรมให้ความรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัด ความรู้ ทักษะหรือความชำนาญ ซึ่งเมื่อเกิดความรู้จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของวนิดา ปาวรีย์¹⁷ โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์โดยการสวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์สามารถอธิบายโดยสรุปได้ว่าทหารกองประจำการมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกัน ได้แก่ อายุ สถานะภาพสมรส และความรู้เกี่ยวกับโรค ซึ่งความรู้ที่ถูกต้องส่งผลโดยตรงต่อการสร้างความตระหนัก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ อย่างไรก็ตาม การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย การขาดการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ

และความเชื่อผิดเกี่ยวกับการแพร่เชื้อยังคงเป็นปัญหาที่พบในกลุ่มตัวอย่าง การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว และเป็นมิตรกับกลุ่มวัยรุ่น รวมถึงการรณรงค์ และให้ความรู้ด้านสุขภาวะทางเพศที่ถูกต้อง จะช่วยลดอัตราการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของกลุ่มทหาร และวัยรุ่นไทยโดยรวม นอกจากนี้ การส่งเสริมความเข้าใจในประเด็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค และการใช้ถุงยางอนามัยอย่างต่อเนื่องถือเป็นมาตรการสำคัญที่สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาหลักสูตรอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มทหารกองประจำการ โดยเน้นเรื่องความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ และการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และถูกต้อง
2. จัดตั้งระบบบริการสุขภาพที่เข้าถึงง่าย รวดเร็ว และเป็นมิตรกับกลุ่มทหาร โดยเพิ่มจำนวนคลินิกเฉพาะทางด้านสุขภาพทางเพศ (Sexual Health Clinic) ในพื้นที่ค่ายทหาร ซึ่งดำเนินการโดยกรมความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลค่ายฯ และองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่
3. ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัล และแพลตฟอร์มออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้แกทหาร รวมถึงใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการประเมินความรู้ และพฤติกรรมสุขภาพของทหารกองประจำการเป็นระยะ โดยเฉพาะในกลุ่มทหารใหม่
4. ควรนำองค์ความรู้ และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อยอดในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ได้รูปแบบ และกลไกการดำเนินงานด้านการป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มทหารกองประจำการที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

1. วิภาดา มหัตตโนวิโรจน์, นาฏอนงค์ พรนภดล และคณะ. (2552). สรุปลโครงการส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย 100% ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
2. สมจิตร ฉิมแสง. (2555). หลักสูตรทักษะชีวิตเรื่องเอดส์และเพศระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
3. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2567. แหล่งข้อมูล: <https://ddc.moph.go.th/das/pagecontent.2567>.
4. Radhika, S. (2003). A new security threat: HIV/AIDS in the Military. *Society in Transition*, 16(2), 16-23.
5. กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. (2566). การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มพนักงานขาย และหญิงในสถานประกอบกิจการประเทศไทย ปี พ.ศ. 2566. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567. แหล่งข้อมูล: <https://www.ddc.moph.go.th/doe/>
6. จักรกฤษณ์ สำราญใจ. (2544). การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567. แหล่งข้อมูล: http://www.jakkrit.lpru.ac.th/pdf/27_11_44/9.pdf
7. กรกรวษ ดารุณิกร และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีคู่นอนหลายคนของวัยรุ่นในสถานศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 12(1), 13 – 21.
8. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). การเกณฑ์ทหารในราชอาณาจักรไทย ตามพระราชบัญญัติการรับราชการทหาร พ.ศ.2497. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2567. แหล่งข้อมูล https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1724.
9. กันยารัตน์ กุญสุวรรณ และคณะ. (2556). ปัจจัยสาเหตุพฤติกรรมที่ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ของทหารกองประจำการ กองทัพเรือ: การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงเวลาการฝึกในศูนย์ฝึกทหารใหม่ และผลของการลดความเสี่ยงจากโรคเอดส์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 19(2), 35 – 58.
10. Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton.
<https://pharm.tu.ac.th/uploads/pharm/pdf/articles/STDs%20%E0%B8%95%E0%B8%B5%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B9%8C.pdf>
11. กระทรวงสาธารณสุข. (2564). รายงานสถานการณ์สุขภาพวัยรุ่นในประเทศไทย. นนทบุรี: สำนักงานนายการเจริญพันธุ์.
12. สำนักงานนายการเจริญพันธุ์. (2565). สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทย ปี พ.ศ.2565. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
13. คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการแก้ไขปัญาเอดส์. (2560). ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการแก้ไขปัญาเอดส์ พ.ศ. 2560-2573. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็นซี คอนเซ็ปต์ จำกัด.
14. อรรพรรณ จุลวงษ์. (2556). การสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของพลทหารกองประจำการแห่งหนึ่งในกองทัพบก. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 14(3), 142 – 150.
15. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. (2563). รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค.
16. จงรักษ์ คำสอน และคณะ. (2562). การส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ในกลุ่มเสี่ยง. *วารสารสุขภาพและการศึกษา*. 8(2), 45 – 56.
17. วนิดา ปาริย์. (2557). พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของประชาชนในชุมชนวัดไผ่สีสุก เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. 20 (2). 148 – 157.
18. วิจิตร อวาทกุล. (2540). การฝึกอบรม : คู่มือการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.